

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 164/2008/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

125/2008 (X. 29.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ budapesti lakos 2008. július 28-án előterjesztett **panaszát** a 2008. október 29-én megtartott zárt ülése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv, a Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, ezért a Testület a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a 2008. július 24-én, Budapesten, a XII. ker. Alkotás utca – Nagyenyed utca – Böszörményi út között fogantatózott rendőri intézkedések (igazoltatás, csomag átvizsgálása) tárgyában terjesztett elő panaszt, melyben kérte, hogy ügyét a Testület vizsgálja ki.

I.

1) A panaszos beadványában előadja, hogy 2008. július 24-én, 18:45 perc körüli időben Budapesten, a XII. ker. Alkotás utca felől a Nagyenyed utcán át a Böszörményi út irányába ment egy előre bejelentett rendezvény helyszínére. A Nagyenyed utca azonban teljes szélességében le volt zárva, egyetlen szűk helyen lehetett csak a rendezvény területére belépni. A panaszos leírása alapján emiatt nagy tömeg torlódott

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyi adatait töröltük.

fel az Alkotás utca irányából, amivel a rendőrök szándékosan akadályozták a 19:00 órakor tartandó rendezvényre való bejutást. A rendezvényre belépéskor a rendőrök csomagátvizsgálást végeztek. Mikor a panaszos ennek az indokáról érdeklődött, azt a választ kapta az egyik rendőrtől, hogy a csomagátvizsgálást a helyszíni parancsnok rendelte el. Ezt követően a panaszos táskáját is átvizsgálták, melyből egy gázálarc, egy esőkabát és ragasztószalag került elő. A panaszos állítása szerint ezeket a tárgyakat „nehezményezte” és „gyanúsnak tartotta” a csomagját átvizsgáló rendőr – aki nevét, rendfokozatát és szolgálati helyét kérdésre elmondta a panaszosnak. Ezután egy másik rendőr lépett a panaszoshoz, és tisztelgés, köszönés nélkül a panaszos személyazonosító igazolványát kérte. A panaszos átadta fényképes gépjárművezetői igazolványát, melyhez az intézkedő rendőr lakcímkártyát is kért, majd adatait – a panaszos szerint mások által is hallható módon – rádióon leellenőrizte. Kérdésre az igazoltató rendőr azt mondta, hogy az intézkedés a panaszos táskájában talált tárgyak miatt vált szükségessé. Eközben az előbb említett rendőr a panaszos adatait RK lapon írásban rögzítette.

A panaszos a leírtakat alapvető jogai megsértéseként élte meg, a vele szemben foganatosított intézkedéseket indokolatlannak és jogsértőnek tartotta; sérelmezte továbbá a rendezvényre történő lassú és nehézkes beléptetést is.

2) A panaszos beadványa mellé csatolt egy CD lemezt is, amelyen az intézkedés során elhangzottakról készített hangfelvétel, és az általa készített fényképek találhatóak.

A panaszos mindezek alapján kérte a Testület vizsgálatát.

II.

1) A panasz kivizsgálása során a Testület felvilágosítást kért a Budapesti Rendőr-főkapitányságtól (a továbbiakban: BRFK) arról, hogy a fenti időpontban volt-e érvényben fokozott közbiztonsági ellenőrzés elrendelése, vagy olyan parancsnoki utasítás, amely alapján az említett helyszínen szolgálatot teljesítő rendőrök intézkedhettek.

A BRFK Hivatala a Testület kérésére megküldte a Budapesti Rendőrfőkapitány fokozott ellenőrzést elrendelő egyedi utasítását.

2) A 2008. július 24-ei rendezvények biztosításával kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtására kiadott egyedi utasítás szerint az Rtv. 30. § (1) és (3) bekezdései alapján a Budapesti Rendőrfőkapitány Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el 2008. július 24-én 12:00 órától 24:00 óráig. Ennek során a központi biztosításba beosztott rendőri állomány figyelemmel kísérte a rendezvényre érkezőket, meg kellett akadályoznia az esetleges jogsértések kialakulását; ezért szűrőpróbaszerű igazoltatásokat, ruházat és csomag átvizsgálásokat hajthatott végre. A fokozott ellenőrzés elrendelésének indoka az említett napra bejelentett rendezvények – melyek kapcsán az egyedi utasítás szerint ellentétes érzelmű, illetve ilyen nézeteket valló

csoportok megjelenése is várható volt – biztonságos előkészítése, lebonyolítása, utóbiztosítása, valamint a gyülekezési joggal élők biztonságának garantálása volt.

Az egyedi utasítás indokolása hivatkozott az Rtv. 30. § (3) bekezdésére, valamint a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 73. § (6) bekezdésére, és a 103. § (11) bekezdésére.

III.

1) Az Rtv. 1. § (1) bekezdése szerint: „A Magyar Köztársaság Rendőrségének (...) feladata a közbiztonság és a közrend védelme (...)” A (2) bekezdés f) pontja szerint: „A Rendőrség a közbiztonság és a közrend védelme (...) körében az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében: f) ellátja a közterület rendjének fenntartásával kapcsolatos rendészeti feladatokat”. Az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján: „A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból (...) kell megállapítani.” A (3) bekezdés szerint: „Az igazoltatás során rögzíteni kell – ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.” A személyazonosító adat fogalmát e § (8) bekezdése pontosítja. Az igazoltatás és az igazoltatott adatai rögzítésének egyéb részletszabályait a Szolgálati Szabályzat tartalmazza. Az Rtv. 29. § (6) bekezdése szerint: „A rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.”

2) A fokozott ellenőrzésre vonatkozó szabályok közül az Rtv. 30. § (1) bekezdése szerint: „A Rendőrség (...) a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.” A fokozott ellenőrzés meghatározását a Szolgálati Szabályzat 39. § (1) bekezdése adja meg. Eszerint: „A fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják.” A rendezvényekkel kapcsolatban az Rtv. 30. § (3) bekezdése kimondja, hogy: „A Rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, (...) a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.” A ruházat, csomag valamint jármű átvizsgálása kapcsán a Szolgálati Szabályzat 40. § (2) bekezdés b) és d) pontjai is úgy rendelkeznek, hogy: „Ruházat-, csomag-, járműátvizsgálásra kerülhet

sor különösen: b) fokozott ellenőrzés során, d) rendezvény, esemény alkalmával meghatározott területre belépő személyek esetében”.

3) Az intézkedő rendőr szolgálati fellépésének módját az Rtv. 20. §-a, és a Szolgálati Szabályzat 4. §-a szabályozza. E rendelkezések szerint a rendőrt egyenruhája és az azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Az intézkedést megfelelő köszönéssel, megszólítással, az intézkedés és céljának megjelölésével, a rendőr nevének és azonosító számának közlésével, valamint a szolgálati igazolvány, vagy az azonosító jelvény felmutatásával kell megkezdeni – ha ez az intézkedés eredményességét nem veszélyezteti. A rendőr ruházatán az azonosító jelvényének számát mindig jól láthatóan kell feltüntetni [Rtv. 20. § (4) bekezdés]. Intézkedés vagy kényszerítő eszköz alkalmazását követően az intézkedés alá vontat tájékoztatni kell az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről.

4) A csapaterő alkalmazásáról az Rtv. 58. § (1) bekezdésének g) pontja kimondja, hogy: „A rendőrök csapaterőben alkalmazhatók a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó vagy más jelentős rendezvény biztosítására”. A csapaterő fogalmát a Szolgálati Szabályzat 73. § (1) bekezdése adja meg: „A csapaterő alkalmazása esetén a Rendőrség a személyi állomány összevonása és kötelékbe szervezése, ennek egyszemélyi parancsnoki vezetés alá helyezése, továbbá sajátos taktikai szabályok alkalmazása útján biztosítja a feladat végrehajtását.” A (3) bekezdés első mondata szerint: „A csapaterő alkalmazásának elrendelésére illetékességi területén az Rtv. 58. §-a (1) bekezdésének b)-j) pontjaiban meghatározott esetekben a rendőrkapitány, a rendőrfőkapitány és az országos rendőrfőkapitány vagy helyetteseik jogosultak.” A (6) bekezdés szerint: „A gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (...) hatálya alá tartozó, illetve más jelentős rendezvény helyszínén csapaterőnek a biztosításban való részvétele esetén azt a területet, ahová a belépők fokozott ellenőrzése kötelező, a rendőri szerv vezetője határozza meg. A fokozott ellenőrzés egyes feladatainak ellátására a rendezőt, a szervezőt a rendőri szerv vezetője hivatalosan felkérheti, akit – ha ezt vállalja – a végrehajtás módjára fel kell készíteni.”

IV.

A fenti jogszabályok alapján a panaszolt rendőri intézkedések érintették ugyan a panaszos gyülekezési jogát, valamint személyi szabadsághoz és személyes adatainak védelméhez való alapvető jogait, de ez a konkrét esetben nem okozott semmilyen alapjogsérelmet.

1) A panaszos leírása szerint a rendezvény helyszínén a Nagyenyed utca teljes szélességében kordonnal le volt zárva, és sok egyenruhás rendőr volt a kordon mögött. A rendezvény helyszínére csak egy – a panaszos megítélése szerint túl szűk – helyen lehetett belépni. Az a mellékelt fényképfelvételeken is jól látszik, hogy a rendezvényre igen nagyszámú gyülekező érkezett, ezért a helyszínre való belépés lassan zajlott, feltorlódtak az emberek. A Budapesti Rendőrfőkapitány fokozott ellenőrzést elrendelő egyedi utasítása, a rendezvényre érkezők nagy száma, valamint a Rendőrség említett jogszabályi kötelezettsége a rendezvény biztonságának biztosítására és az azt

veszélyeztető jogellenes cselekmények megelőzésére azonban indokolta a rendezvény helyszínére belépéskor a személyek ruházatának és csomagjainak átvizsgálását, szükség esetén – illetve szűrőpróbaszerűen – pedig igazoltatásukat is. Ehhez mérten a helyszínt biztosító csapaterőt létrehozó – vagy az általa kijelölt – parancsnok felelőssége volt úgy megszervezni a rendezvényre való beléptetést, hogy szükség esetén a belépő személyek igazoltatásával és ruházatuk, csomagjuk átvizsgálásával a rendezvény zavartalansága biztosítható legyen, ugyanakkor a rendezvényre való bejutás se ütközzön aránytalan nehézségekbe. Ahogy azonban a panaszos is írta, mikor a belépéshez rendelkezésre álló hely szűkösnek bizonyult, az egyik rendező kérésére a rendőrök megnyitottak még egy bejáratot. A panaszos is időben be tudott jutni a rendezvény helyszínére, ezért a panaszolt rendőri intézkedések a Testület megítélése szerint a panaszos gyülekezési jogát nem sértették.

2) A panaszossal szemben foganatosított igazoltatás és csomagja átvizsgálása az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat felhívott rendelkezéseinek megfelelően történt. Az intézkedések okát, a panaszlehetőségről szóló tájékoztatást és – kérdésre – szolgálati adataikat az intézkedő rendőrök elmondták a panaszosnak. A csatolt hangfelvétel tanúsítja, hogy a rendőrök kulturált, normális hangnemben intézkedtek a panaszossal szemben, neki az intézkedés megkezdésekor és befejezésekor is köszöntek. Az intézkedés az arányosság követelményének (Rtv. 15. §) megfelelően a szükségesnél hosszabb ideig nem tartott. A rendőrök tehát a jogszabályok szerint kellő joggalappal, jogszerűen intézkedtek, mikor a panaszos csomagját átvizsgálták, majd a nála talált – és az adott szituációban „gyanúsnak tartott” – tárgyak miatt igazoltatták; melyet különösen is indokolt az a körülmény, hogy a Budapesti Rendőrfőkapitány egyedi utasítása alapján a tárgybéli időpontban érvényben volt fokozott ellenőrzés elrendelése. Mindezek alapján a panaszos személyi szabadságának néhány perces, csak a szükséges ideig tartó korlátozása – tekintettel az Rtv. 17. § (1) bekezdésére is, mely szerint a Rendőrség a feladatának ellátása során a személyi szabadsághoz fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja – a jogszabályoknak megfelelően történt; indokoltsága a panaszos részéről eredményesen nem vitatható, alapjogsérelmet nem valósított meg.

3) A panaszos sérelmezte azt is, hogy az intézkedés során adatait RK lapon írásban rögzítették. Erre a rendőröknek a jogalapot az Rtv. 29. § (3) bekezdése adta, amely alapján rögzíteni kell az igazoltatott személyazonosító adatait, ha ezt további intézkedés, eljárás, vagy egyéb körülmények indokolják. Ezt mondja ki, némileg pontosítva a Szolgálati Szabályzat 38. § (2) bekezdése is: „Az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az igazoltató lapon rögzíteni kell annak az igazoltottnak az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.” Jelen esetben a panaszos adatait – a jogszabályoknak megfelelően – igazoltató lapon rögzítették. Ehhez az „egyéb körülményt” az intézkedő rendőr elmondása alapján az szolgálhatta, hogy a panaszos táskájában talált tárgyak (gázálarc, esőkabát, ragasztószalag) miatt a rendőrök nem tudták egyértelműen kizárni azt, hogy a panaszos esetleg a rendezvény rendjét megzavaró magatartást is tanúsíthat,

vagy ezek alapján nála más, a közbiztonságra veszélyt jelentő eszköz is található. Az Rtv. 29. § (7) bekezdésének első mondata alapján azonban: „Az igazoltatás során rögzített adatokat – kivéve, ha ezek büntető- vagy szabálysértési eljárásban kerülnek felhasználásra – az intézkedés befejezését követő száznyolcvanadik napon meg kell semmisíteni.” Ez alapján a garanciális rendelkezés alapján tehát a panaszos adatait – ha a rendezvényen tanúsított magatartása vele szemben büntető- vagy szabálysértési eljárás megindítását nem indokolta – a Rendőrség legkésőbb a jogszabályi határidő leteltekor megsemmisíti.

A panaszos azt is sérelmezte, hogy adatait az intézkedő rendőr a rádión mások által hallható módon ellenőrizte le. Azonban a csatolt hangfelvételtől kiderül, hogy az intézkedő rendőr megkérte a panaszost, hogy álljanak félre az intézkedés ideje alatt. Ebből is kitűnik, hogy a rendőr az adott szituációban – a belépni szándékozó tömeg, valamint az intézkedések gyorsasága és nagy száma ellenére – igyekezett a lehetőségekhez képest legkevésbé csorbítani a panaszos jogait.

Így a konkrét esetben, annak minden körülményére és a jogszabályi háttérre is tekintettel, a Testület nem látta megállapíthatónak a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogának a sérelmét sem.

A Testület szükségesnek tartja megjegyezni, hogy az Rtv. 30. §-ában foglalt fokozott ellenőrzés elrendelésére – amelynek szabályait a Szolgálati Szabályzat 39. §-a pontosítja –, mint az Rtv. V. Fejezetében szereplő rendőri intézkedésre is, a többi rendőri intézkedéshez és a kényszerítő eszközökhöz hasonlóan, alkalmazandónak tartja az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság követelményét. Fokozott ellenőrzés elrendelése a főváros egész területére olyan esetben, amikor rendezvény csak a főváros egy jól behatárolható területén kerül megtartásra, az arányosság követelményét nem veszi kellőképpen figyelembe; még akkor sem, ha a rendezvényre érkezők és az onnan távozók biztonságának garantálása a rendezvény konkrét helyszínénél nagyobb terület ellenőrzés alatt tartását teszi szükségessé. Mindezekre tekintettel a fokozott ellenőrzés elrendelése – különös tekintettel a Szolgálati Szabályzat 39. § (1) bekezdésének második fordulatra, amely szerint a fokozott ellenőrzés elrendelhető a rendőrhatalóság illetékességi területére vagy annak egy részére is – adott esetben a jogszabályi felhatalmazáson túli felhatalmazást konstituálhat, ezért a Testület a jövőre nézve is fenntartja a jogot arra, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelésének indokoltságát és megalapozottságát az arányosság követelményének szempontjából, konkrét egyedi ügyekben vizsgálat tárgyává tegye.

A fentiekben kifejtettek miatt a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint határozott, és az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján az előterjesztett panasznak az intézkedést foganatosító szerv, a Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetőjéhez való áttételéről döntött.

Budapest, 2008. október 29.

Dr. Kaltenbach Jenő sk.
elnök

Dr. Juhász Imre sk.
elnökhelyettes,

Fráterné dr. Ferenczy Nóra sk.
testületi tag

Dr. Féja András sk.
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf sk.
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület